

Гайдаржи І. Т., Стоянов А. О., Гайдаржи О. І., Тещук В. Й.

Військово-медичний клінічний центр Південного регіону України (м. Одеса)

Модифікація милиці при вогнепальному ураженні дистальних відділів нижньої кінцівки у військовослужбовців

Милиці покращують якість життя людей з ураженням нижніх кінцівок та істотно не змінилися протягом п'яти тисяч років їх використання. Тут багато причин — фізіологічні та психологічні — чому це добре стояти й ходити, а не сидіти й мати колісне пересування. Відомо, що традиційні конструкції милиць спричиняють дискомфорт і ускладнення, як-от параліч м'язів внаслідок передбачуваного навантаження на пахову западину (плечове сплетіння). Крім того, користувач повинен витратити значну кількість додаткової енергії для пересування порівняно зі звичайним індивідуальним.

Милиці відомі з дуже давніх часів, вони здавна допомагають постраждалим людям, що мають проблеми з пересуванням і стоянням без опори. Ці допоміжні засоби потрібні для більш швидкої і якісної реабілітації пацієнтів, у разі захворювань і травм, які зачіпають опорно-руховий апарат, що порушують стійкість, координацію і баланс, звичний спосіб життя. Вони також допомагають літнім і фізично ослабленим людям бути незалежними від сторонньої допомоги, самостійно пересуватися по будинку і на вулиці, що позитивно відбивається на підтримці їх психологічного і фізичного здоров'я. Адже, в момент руху поліпшується кровообіг, запускається і поліпшується робота всіх органів і систем організму, а це, у підсумку, сприяє швидшому його відновленню.

Такі вироби дають змогу перенести на них вагу тіла людини, таким способом максимально розвантажуючи його нижні кінцівки, тому що опора з ніг зміщується до верхньої частини тулуба.

Милиці поділяють на:

1) Пахові милиці, які розрізняють за видами:

а) дорослі пахові милиці, які в свою чергу, поділяються, залежно від зросту користувача, на високі і середні; б) дитячі пахові милиці; в) для людей з нестандартною комплекцією.

Модифікації пахових виробів використовують у разі перенесених травм і операцій, після яких категорично не можна сильно навантажувати ноги або одну ногу; проблем з тазостегновим суглобом; особливо хворобливих станів нижніх кінцівок; слабкості в руках, тому що опора йде завдяки тому, що пристосування впирається в пахові западини; дуже великої зайвої маси тіла; ослаблених і атрофованих м'язів ніг. Також вони рекомендовані дуже літнім і фізично слабким людям, тому що є для них більш суттєвою підтримкою, порівняно з тростиною або палицею.

2) Милиці підлокітні — з опорою під лікоть (так звані канадки) складаються зі стійки, виготов-

леної з алюмінію або інших полегшених, але міцних сплавів; рукоятки; затискачу (манжети), виконаного найчастіше з пластика; гумового наконечника знизу стійки.

Ми запропонували модифікацію милиці для використання після вогнепального ураження дистальних відділів нижньої кінцівки у військовослужбовців (патент України 150986):

«Пристрій для милиці як опора при пересуванні, що містить опорний стрижень із наконечником, дві бокові стійки з отворами і рукоятку для опори кисті, який з'єднує стійки та нижче розташований обмежувач, виготовлений з еластичного матеріалу, до якого кріпиться шпилька з гвинтом для корекції положення коліна; у місці звуження стійок перед з'єднанням із центральною стійкою з отворами закріплена підставка під коліно з еластичного матеріалу та додатковою шпилькою з гвинтом для регулювання по висоті залежно від зросту пацієнта».

Прототипом були милиці, які містять ремінні кріплення та фіксатор для нижньої кінцівки. Однак, вони мають недоліки: конструктивна складність, індивідуальне виготовлення, винятково в умовах промислового виробництва, коли є спеціальні верстати, неможливість забезпечення стійкості стояння і пересування пацієнтів, використання як опори тільки кисті, що не забезпечує повноцінної стійкості тіла пацієнта через можливі слабкості та втому верхньої кінцівки, особливо якщо є нервово-м'язова патологія, соматичні захворювання; наявні ремені і фіксатор призводять до здавлювання судинно-нервових пучків із подальшою гіпоксією відповідних ділянок тіла.

Такий пристрій — складний для виготовлення та потрібне спеціальне обладнання для цього, недостатня стійкість, неможливість використання милиці у разі ураження ЦНС, координаторних, статолокомоторних розладів, у пацієнтів із підвищеною масою тіла, старших вікових груп. Крім цього, при зупинці стійкий стан буде забезпечено не повною мірою через те, що немає пахової опори з протилежного боку тіла пацієнта.

Переваги запропонованої модифікації милиць над відомими пристроями — простота виготовлення, складання і демонтажу запропонованого пристрою, що не потребує з боку пацієнта прикладання великих зусиль при приведенні його до робочого стану, завдяки вільному положенню ноги в ділянці колінного суглоба, що дає змогу використовувати його якщо є гіпсові пов'язки, додаткові ортопедичні конструкції тощо.

Універсальність пристрою дає змогу використовувати його як з лівого так і з правого боків. Застосування пристрою зі стандартними пахвовими милицями дає змогу повною мірою використовувати рівномірний розподіл навантаження з можливістю опори на верхні кінцівки і плечовий пояс, що значно зменшує навантаження на нижні кінцівки, особливо на пошкоджену ногу, що запобігає розвитку здавлювання, мацерації в місці зіткнення ділянки коліна з опорою модуля, а також компресійно-ішемічних порушень у більш дистальних відділах пошкодженої кінцівки.

На відміну від відомих пристроїв, немає обмежень для пацієнтів із зайвою масою тіла, високих, літніх, з ураженням центральної нервової системи,

з координаційними розладами; відсутність ремінних і інших еластичних кріплень в ділянці стегна, тулуба, коліна запобігає передавлюванню і компресії нервів та магістральних судин кінцівки, особливо при вже наявній їх комприметації, як системного так і локально-дистального характеру.

Отже, для виготовлення запропонованого пристрою немає потреби в складному обладнанні, використовують стандартну милицю з легко оброблюваного металу з усіма наявними складниками і отворами.

Крім цього вільне положення ноги в ділянці колінного суглоба дає змогу використовувати пристрій, якщо є гіпсові пов'язки, додаткові ортопедичні конструкції тощо.